

Lekcja o zagrożeniach płynących z sieci i sposobach reagowania na nie. Uczy dzieci bezpieczniej korzystać z Internetu.

Uczestnicy: uczniowie klas IV–VI szkoły podstawowej

Cel ogólny:

- bezpieczne korzystanie z Internetu.

Cele szczegółowe, uczeń:

- dostrzega zagrożenia związane z korzystaniem z sieci,
- wybiera bezpieczne sposoby używania Internetu,
- wie, gdzie może uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia zagrożenia,
- zajmuje stanowisko i potrafi je uzasadnić.

Materiały pomocnicze:

- Małe kartki i długopisy.
- Duży arkusz papieru i flamastry (czarny, zielony i czerwony).
- Materiał pomocniczy *Sieć*.
- Materiał pomocniczy *Bezpieczna sieć*.
- Arkusze papieru A4, flamastry.
- Materiał pomocniczy *W sieci uzależnienia*.

Przebieg zajęć:

Przygotowanie

1. Burza mózgów – każdy uczestnik zapisuje na małej kartce coś osobistego na swój temat, czego jeszcze nikomu nie powiedział. Następnie składa karteczkę i chowa do kieszeni. Nauczyciel pyta:

- Kto może przeczytać te informacje? (Tylko osoba, która je zapisała).
- Jeśli poproszę, abyście umieścili swoje kartki na tablicy informacyjnej przy wejściu, żeby każdy mógł je przeczytać, czy zgodzicie się na to? (Nie, ponieważ to prywatne informacje).

2. Wprowadzenie tematu – nauczyciel pyta:

- Czy powinniśmy umieszczać informacje na swój temat w Internecie, żeby każdy mógł je przeczytać? (Nie/Nie zawsze/Nie wszystkie).
- Jak ktoś może je wykorzystać? (kradzież tożsamości/danych, cyberprzemoc).

Następnie podaje temat lekcji.

Realizacja

1. Mapa myśli – na dużym arkuszu papieru klasa tworzy wspólnie mapę myśli na temat Do czego służy Internet? (wyszukiwanie informacji, oglądanie filmów, słuchanie muzyki, granie w gry online, czytanie wiadomości, kontakt ze znajomymi – czat, komunikator, portal społecznościowy, wysyłanie wiadomości – czat, e-mail, ściąganie plików, aplikacji, gier i filmów, robienie zakupów).

Następnie uczniowie decydują, które z tych czynności są bezpieczne, a które nie i zaznaczają je odpowiednimi kolorami (bezpieczne na zielono, niebezpieczne na czerwono). Gdy uznają, że coś może być zarówno bezpieczne jak i niebezpieczne, zaznaczają to dwoma kolorami.

2. Zajmowanie stanowiska – nauczyciel dzieli pomieszczenie na dwie części. Odczytuje zdania z Materiału pomocniczego *Sieć*, a uczniowie zajmują stanowisko, stając w wybranym miejscu (np. po prawo – tak, po lewo – nie/ przy oknie – tak, przy drzwiach – nie). Chętni uzasadniają swoje wybory.

3. Rozsypanka – uczniowie wykonują zadanie grupowe (Materiał pomocniczy *Bezpieczna sieć*).

4. Prezentacja – zespoły pokazują swoje prace i krótko dzielą się wrażeniami i przemyśleniami.

5. Pogadanka – nauczyciel opowiada o uzależnieniu od Internetu (Materiał pomocniczy *W sieci uzależnienia*). Pytania i komentarze uczniów są mile widziane.

Podsumowanie

Zobowiązanie – uczestnicy siadają w kręgu. Każdy podaje jedną, najważniejszą jego zdaniem radę, która przyda mu się podczas korzystania z Internetu.

Materiał pomocniczy *Bezpieczna sieć*

(instrukcja dla nauczyciela) Potnij i pomieszaj poniższe paski, aby powstała rozsypanka.

Uczniowie:

- dopasowują poszczególne elementy (przykład zachowania – rodzaj zagrożenia – rada);
- wykorzystują zgromadzone informacje do stworzenia ulotki dla młodych użytkowników Internetu na temat bezpieczeństwa w sieci;
- nadają jej ciekawy tytuł.

Ktoś umieszcza złośliwe (obraźliwe) komentarze przy twoich wpisach w mediach społecznościowych.	Cyberprzemoc	Nie reaguj. Zablokuj użytkownika. Możesz zgłosić nadużycie, klikając w odpowiedni link.
Grasz w grę online. Kliknąłeś w okno „Więcej darmowych gier”. Pojawia się formularz, w którym musisz podać swoje dane.	Wyłudzenie informacji	Zamknij okno. Nie klikaj w reklamy oferujące darmowe bonusy.
Dostałeś SMS z nieznanego numeru z informacją „Gratulacje. Wygrałeś 100 zł w loterii. Kliknij, żeby odebrać nagrodę”.	Oszustwo	Usuń wiadomość i zablokuj nadawcę.
Jeden z członków grupy na Facebooku chciałby cię poznać. Chce się z tobą umówić w realu.	Niebezpieczne znajomości	Odmów. Poinformuj rodziców.
Ktoś zrobił ci zdjęcia z ukrycia i opublikował je w sieci, podając twoje imię i nazwisko oraz numer telefonu. Dostajesz wiadomości z groźbami.	Cyberprzemoc	Poinformuj rodziców. Zadzwoń pod numer 116 111 (Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży).
Chcesz ściągnąć plik z Internetu. Otwiera się okno z informacją, że najpierw musisz zainstalować jakiś program.	Złośliwe oprogramowanie (wirus)	Zamknij okno. Zrezygnuj ze ściągnięcia pliku. Zainstaluj program antywirusowy na swoim urządzeniu.

Materiał pomocniczy Sieć

Zdania	Prawda czy fałsz?	Uzasadnienie
Możemy zamieszczać wszystkie prywatne informacje i zdjęcia na portalach społecznościowych.	Fałsz	Takie informacje mogą zostać wykorzystane przez inne osoby (kradzież tożsamości, włamanie na konto e-mail, cyberprzemoc). Rada: Umieszczajcie jak najmniej informacji o sobie, bo pozostaną one tam na zawsze.
Możemy bezpiecznie korzystać z komunikatorów i czatów.	Prawda	Rada: Pamiętajcie o zasadzie ograniczonego zaufania do osób, z którymi rozmawiacie, i zachowajcie ostrożność.
W sieci lepiej używać nicka (pseudonimu) zamiast swojego prawdziwego imienia i nazwiska.	Prawda	W ten sposób chronimy swoje dane. Również adres e-mail nie powinien zawierać imienia i nazwiska użytkownika.
Czatowanie z nieznanymi jest bezpieczne.	Fałsz	Nigdy nie wiadomo, czy nieznamy jest tym, za kogo się podaje. Może nas wykorzystać, oszukać lub wyłudzić poufne informacje.
Nie powinniśmy spotykać się w realu z osobami poznanymi w Internecie.	Prawda	Nie ma pewności, kto kryje się za wirtualną postacią i czy nie chce was skrzywdzić.
Możemy ściągać dowolne pliki, gry i filmy z Internetu.	Fałsz	Nie wszystkie materiały są bezpieczne (wirusy, złośliwe oprogramowanie ściągane automatycznie na komputer/telefon). Nie zawsze jest to legalne (piractwo). Rada: Zapytaj rodziców, co możesz ściągać.
Wypełnianie ankiet online, żeby uzyskać dostęp do jakichś materiałów, jest OK.	Fałsz	Informacje, które podajemy, krążą w sieci i mogą zostać wykorzystane niewłaściwie.
Nie powinniśmy otwierać wiadomości (e-maile, SMS-y) od nieznanomych.	Prawda	Może to być spam (np. link, który umożliwi komuś włamanie do naszego systemu).
Wylogowanie się ze skrzynki mailowej nie jest konieczne.	Fałsz	Za każdym razem trzeba się wylogować. Nie wolno także udostępniać innym swoich haseł.
Wszystkie informacje w Internecie są prawdziwe.	Fałsz	W sieci krąży wiele nieprawdziwych informacji, fałszywych reklam (np. „darmowych” abonamentów).

Materiał pomocniczy W sieci uzależnienia

Zbyt częste i zbyt długie korzystanie z Internetu (także w telefonie) nie jest dobre. Jeśli przesiadujesz przy komputerze na tyle długo, że inni to zauważają, to prawdopodobnie masz problem. Być może jesteś uzależniony. Jak rozpoznasz, że to uzależnienie?

- Większość wolnego czasu spędzasz online (surfujesz, grasz, odwiedzasz portale społecznościowe, przesiadujesz na czacie).

- Zapominasz o spotkaniach, obowiązkach, nauce.
- Nie możesz się oderwać od monitora.
- Robiąc inne rzeczy myślisz tylko o tym, żeby jak najszybciej włączyć Internet.

Podjezwasz, że masz problem? Powiedz o tym rodzicom lub skontaktuj się z Telefonem Zaufania dla Dzieci i Młodzieży. Poproś o pomoc, zanim będzie za późno.

ANNA KIEŁCZEWSKA

wychowawca, nauczyciel, trener rozwoju osobistego

